

Ordförandebeslut enligt 6 kap 39 § kommunallagen avseende Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet

Beslut

Ordförande i Östermalm stadsdelsnämnd Andrea Hedin (M) beslutar med hänvisning till 6 kap 39 § kommunallagen på nämndens vägnar, då beslutet är brådskande, att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen ombetts besvara remiss ”Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet” senast 31 maj 2022. Eftersom stadsdelsnämnden sammanträder först 31 maj 2022 har förvaltningen begärt anstånd till juni 2022. Anståndsförfrågan har inte beviljats.

Beslutet fattas med stöd av punkten 1.2 i stadsdelsnämndens delegationsordning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningens kanslienhet.

Datum för beslut

Andréa Hedin
Ordförande
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Handläggare
Daniel Edenborgh
Telefon: 0850842252**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd
2022-05-31

Remiss av Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

- Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Regeringen har uppdragit tio myndigheter att ta fram en lägesbild över avfallsbrottsligheten och föreslå åtgärder. Myndigheterna ser problem avseende samverkan, tillsyn, gränskontroll och förebyggande av brott, och lämnar mot bakgrund av detta förslag på författningsändringar och nya uppdrag till myndigheter.

Östermalms stadsdelsförvaltning delar uppfattningen om att en god avfallshantering är en förutsättning för omställningen till en giftfri cirkulär ekonomi och för att uppnå flera svenska och internationella mål kring miljö och hållbar utveckling. En god avfallshantering är även nödvändig av sanitär- och trivselskäl. På Östermalm är avfallsdumpning ett ökande problem och leder till stora kostnader för förvaltningen och entreprenörer sammanräknat. Förvaltningen anser det vara ytterst angeläget att åtgärder vidtas mot illegal avfallshantering för att minska risken för långvariga och omfattande skador på människa och miljö samt de stora samhällskostnader som illegal avfallshantering ger upphov till.

Förvaltningen kan dock inte värdera eller bedöma skrivelsens 4 föreslagna författningsändringar då de ligger utanför nämndens ansvarsområden.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Parkmiljöavdelningen norra innerstaden

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
<http://www.stockholm.se/ostermalm>

Bakgrund

Östermalms stadsdelsnämnd har fått en skrivelse från kommunstyrelsen där Naturvårdsverket, Kustbevakningen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten redovisar en lägesbild över

avfallsbrottsligheten och dess omfattning inom sex delområden. Utifrån beskriven lägesbild föreslår de tio myndigheterna fyra författningsändringar.

Kommunstyrelsen har skickat ärendet på remiss till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms stadshus AB. Kommunstyrelsen vill ha yttrandet senast 2022-05-17.

Ärendet

Avfallsbrottslighet definieras i skrivelsen som brottslighet som innefattar brott mot straffbestämmelserna i miljöbalken eller smugglingslagen där gärningen innefattar hantering av avfall. Nedskräpningsförseelse har dock inte tagits med i definitionen.

Avfallsbrottsligheten har förutom en negativ påverkan på samhället också en negativ påverkan på miljön och naturen, bland annat i form av förlorade ekosystemtjänster som följer av att föroreningar lakas ut från illegala tippningar vilket påverkar ytvatten och grundvatten. Föroreningar kan även hamna i luften i samband med de bränder som ofta uppstår i ansamlingar av avfall. Samhällets kostnader för föroreningar är omfattande men samtidigt svåra att bestämma eftersom alla kostnader inte finns sammanställda och inte heller är kvantifierade såsom kostnader för förorenad mark eller grund- och ytvatten.

Den dominerande drivkraften till att hantera avfall illegalt är stora ekonomiska förtjänster i kombination med låg upptäcktsrisk och låga straff. Det finns två modeller för att tjäna pengar på avfallet. Det kan delas upp i sådant avfall som har ett marknadsvärde och som därför kan säljas illegalt samt avfall som kostar pengar för att ta om hand på ett lagenligt sätt. Brottslingar kan tjäna stora summor på att ta betalt av avfallsproducenten och sedan behandla avfallet på ett billigt och olagligt sätt, såsom att gräva ned, bränna eller tippa det i terrängen. Brottslingar kan på så sätt ge ett lågt anbud på avfallshanteringen men ändå tjäna stora pengar.

Den illegala avfallshanteringen beskrivs i skrivelsen utifrån tre huvudkategorier. Först illegal hantering på en plats som kan vara en anläggning, en plats för tippning eller dumpning av avfall i naturen eller havet. Därtill transporter av avfall som i sin tur kan delas upp i transporter mellan platser i Sverige eller transporter till eller från platser i EU eller tredjeland.

Myndigheterna ser problem avseende samverkan, tillsyn, gränskontroll och förebyggande av brott, och lämnar mot bakgrund

av detta förslag på författningsändringar och nya uppdrag till myndigheter. De tio myndigheterna föreslår följande fyra författningsändringar:

- Införande av krav på A-skylt för yrkesmässiga tillståndspliktiga avfallstransporter genom en ny bestämmelse i avfallsförordningen (2020:614), som i sin tur också innebär att det behövs ett nytt bemyndigande i 15 kap. miljöbalken. Det föreslås även en sanktionsbestämmelse kopplad till kravet på A-skylt.
- Tillägg i 2 kap. 28 a § miljötillsynsförordningen (2011:13) som innebär att de fem länsstyrelser som har ansvar för tillsyn i fråga om gränsöverskridande avfallstransporter även får ansvar för tillsyn i fråga om nationella avfallstransporter.
- Ändring av 1 kap. 4 § tullagen (2016:253) för att förenkla länsstyrelsernas åtkomst till uppgifter.
- Ändring i den sekretessbrytande bestämmelsen i 6 kap. 17 § avfallsförordningen (2020:614) för att underlätta för Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten med flera att kunna hämta ut information från avfallsregistret.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på specialistenheten, inom administrativa avdelningen i samråd med Parkmiljöavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar uppfattningen om att en god avfallshantering är en förutsättning för omställningen till en giftfri cirkulär ekonomi och för att uppnå flera svenska och internationella mål kring miljö och hållbar utveckling. En god avfallshantering är även nödvändig av sanitär- och trivselskäl.

Dumpning av avfall är ett problem som förvaltningen sett öka under de senaste åren. Bara under årets fyra första månader har ett större antal fall av tjuvtippning ägt rum inom stadsdelsområdet. I ett par av fallen har stadsdelsförvaltningens personal öppnat säckar och hittat förpackningar, kvitton eller annan dokumentation med företagsnamn. Företagen har kontaktats och uppmanats transportera bort avfallet inom 24 timmar, för att undvika polisanmälan. I båda fall där företagsnamn hittats har avfallet transporterats bort inom angiven tid. Vid större projekt upprättar förvaltningens entreprenörer så kallade etableringar. Området som etableras spärras av med staket och bodar, containers, maskiner och annan utrustning för projektets genomförande transporteras till platsen. Det är vanligt förekommande att avfallsdumpning sker i anslutning till etableringar. Bara under våren har elva större avfallsdumpningar rapporterats vid etableringar inom stadsdelsområdet. Kostnader som uppstått på grund av illegal avfallsdumpning för årets första fyra månader uppskattas till ca 500 000kr för förvaltningen och

driftentreprenörerna sammanräknat. Vidare kan det också tillkomma stora saneringskostnader om föroreningar sprids till mark och vatten.

Förvaltningen följer årligen upp avtalade entreprenörer och begär in dokumentation på att uppkommet avfall hanterats korrekt.

Förvaltningen anser det vara ytterst angeläget att åtgärder vidtas mot illegal avfallshantering för att minska risken för långvariga och omfattande skador på människa och miljö samt de stora samhällskostnader som illegal avfallshantering ger upphov till. Illegal avfallshantering är också skadlig utifrån ett sanitärt och trivselskapande perspektiv.

Förvaltningen ser en fungerande avfallshantering som en ytterst angelägen fråga. Förvaltningen kan dock inte värdera eller bedöma skrivelsens 4 föreslagna författningsändringar då de ligger utanför nämndens ansvarsområden.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Helena Näslund
Avdelningschef
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss av förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet.